

Dosarul nr. 3ra-752/23
2-22003329-01-3ra-13072023

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (V. Hrapacov)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (A. Mironov, D. Fujenco, L. Caraianu)

ÎNCHEIERE

28 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului depus de Arnaut Valeri,
în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Arnaut Valeri împotriva Administrației raionului Comrat, persoane terțe Autoritatea tutelară teritorială a Direcției principale sănătății și protecției sociale UTA Găgăuzia, Arnaut Liudmila privind constatarea nulității absolute a actului administrativ individual,

împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Comrat, prin care s-a admis cererea de apel depusă de președintele Administrației raionului Comrat, s-a casat hotărârea din 06 septembrie 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Central și s-a emis o nouă hotărâre prin care s-a recunoscut inadmisibilitatea acțiunii de contencios administrativ,

c o n s t a t ă :

La data de 11 ianuarie 2022 Arnaut Valeri cu acțiune de contencios administrativ către Administrația raionului Comrat, persoană terță Arnaut Liudmila privind constatarea nulității actului administrativ individual.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 20 decembrie 2019 Administrația raionului Comrat a emis actul nr. 1025 cu privire la decăderea din drepturile părintești a lui Arnaut Valeri în privința minorilor Arnaut Valeria, născută la 02 decembrie 2005 și Arnaut Stanislav, născut la 30 septembrie 2008.

În opinia acestuia, actul administrativ menționat este unul absolut nul și pasibil anulării în virtutea următoarelor.

Actul nr. 1025 din 20 decembrie 2019 a fost eliberat în legătură cu examinarea cauzei civile la acțiunea lui Arnaut Liudmila către Arnaut Valeri privind decăderea din drepturi părintești în privința copiilor minori.

Reclamantul a specificat că, în conformitate cu art. 74 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură civilă, în cazurile stabilite de lege, autoritățile publice

competente, din proprie inițiativă, la cererea participanților la proces sau din oficiul instanței, pot interveni în proces pînă la pronunțarea hotărîrii în primă instanță, precum și în instanța de apel, pentru a depune concluzii, potrivit funcției, în vederea apărării drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale altor persoane, a intereselor statului și ale societății. Instanța judecătorească poate, după caz, din oficiu să introducă în proces autoritatea publică competentă pentru a depune concluzii asupra cauzei în curs de examinare.

În conformitate cu prevederile art. 73 al Codului familiei, la examinarea de către instanța judecătorească a litigiilor privind educația copilului este obligatorie participarea autorității tutelare teritoriale.

Autoritatea tutelară teritorială este obligată să examineze condițiile de trai ale copilului și ale persoanei care pretinde la educația copilului și să prezinte instanței judecătorești avizul respectiv.

În conformitate cu prevederile art. 57² din Codul familiei, autoritățile tutelare sînt: a) autoritatea tutelară teritorială – secțiile/direcțiile asistență socială și protecție a familiei/Direcția municipală pentru protecția copilului Chișinău...

Astfel, reieșind din prevederile legale, enumerate mai sus, administrația raionului Comrat nu este autoritatea tutelară teritorială și respectiv organul dat nu este abilitat cu competență (împuternicirile) de eliberarea concluziilor, inclusiv pe cauzele la litigii, legate de educarea copiilor.

Menționează reclamantul, că în conformitate cu art. 53 alin. (1) din Codul administrativ, competența reprezintă totalitatea atribuțiilor acordate autorităților publice sau persoanelor din cadrul acestora prin lege sau alte acte normative.

În conformitate cu art. 57 alin. (1) din Codul administrativ, activitatea administrativă se realizează numai de autoritatea publică competentă și în limitele competenței legale.

Prin urmare consideră reclamantul că actul nr. 1025 din 20 decembrie 2019 eliberat de Administrația raionului Comrat, privind decăderea din drepturile părintești a lui Arnaut Valeri în privința copiilor minori Arnaut Valeria și Arnaut Stanislav, este un act nul, care a fost întocmit și eliberat de către un organ care nu deține competența necesară.

Reclamantul a indicat că, în conformitate cu art. 139 alin. (5) din Codul administrativ, un act administrativ individual nul nu produce efecte juridice.

În baza celor expuse, reclamantul a solicitat constatarea nulității actului administrativ individual – actul nr. 1025 din 20 decembrie 2019 emis de administrația raionului Comrat cu privire la decăderea din drepturile părintești a lui Arnaut Valeri în privința copiilor minori Arnaut Valeria, născută la 02 decembrie 2005 și Arnaut Stanislav, născut la 30 septembrie 2008 (f.d.1-3, vol.I).

Prin încheierea din 28 februarie 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Central a fost atrasă în proces în calitate de persoană terță – Autoritatea tutelară teritorială a Direcției principale sănătății și protecției sociale UTA (f.d. 57-58, vol.I).

Prin hotărârea din 06 septembrie 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, s-a admis acțiunea înaintată de Arnaut Valeri și s-a declarat nulitatea actului administrativ individual – actul nr. 1025 din 20 decembrie 2019 emis de administrația raionului Comrat cu privire la decăderea din drepturile părintești a lui Arnaut Valeri în privința copiilor minori Arnaut Valeria, născută la 02 decembrie 2005 și Arnaut Stanislav, născut la 30 septembrie 2008 (f.d. 91, 96-100, vol.I).

La data de 21 septembrie 2022 Administrația raionului Comrat a depus apel nemotivat, ulterior la 15 decembrie 2022 a depus apel motivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii din 06 septembrie 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii (f.d.94-95, vol.I, f.d. 4-12, vol.II).

Prin decizia din 23 martie 2023 a Curții de Apel Comrat, s-a admis cererea de apel înaintată de Administrația raionului Comrat, a fost casată hotărârea din 06 septembrie 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Central, cu emiterea unei noi hotărâri prin care s-a declarat inadmisibilitatea acțiunii de contencios administrativ depusă de Arnaut Valeri (f.d. 59, 65-71, vol.II).

La data de 13 iunie 2023 Arnaut Valeri a declarat recurs împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Comrat, solicitând admiterea cererii de recurs și casarea deciziei recurate, cu menținerea hotărârii din 06 septembrie 2022 a Judecătoriei Comrat, sediul Central fără modificări (f.d. 84-85, vol.II).

În motivarea recursului recurentul a indicat că decizia instanței de apel este neîntemeiată și urmează a fi casată, or singurul argument pe care se bazează decizia este că, actul-concluzie al Autorității tutelare și de curatelă este un aviz consultativ, nu are caracter obligatoriu, nu este un act administrativ și în consecință, nu poate constitui obiect de atac în instanța de contencios administrativ.

Consideră că această poziție reiese din aplicarea incorectă a legii și se contrazice cu circumstanțele cauzei, or actul-concluzie nr. 1025 din 20 decembrie 2019 a Administrației raionului Comrat, este activitate administrativă, prevăzută de art. 5 al Codului administrativ, ca emiterea de către o autoritate publică a unui act administrativ individual, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea. Actul menționat supă caracteristicile și consecințele sale, este un act administrativ individual de tip împovărător, întrucât este o măsură oficială luată de o autoritate publică de reglementare a unui singur caz în domeniul dreptului public cu scopul de a genera consecințe juridice directe prin crearea, modificarea sau încetarea relațiilor publice, cât și duce atingere drepturilor și intereselor legitime ale unei persoane, la caz recurentului.

Specifică recurentul că prin activitatea administrativă a administrației raionului Comrat sub forma de emiterea actului-concluzie nr.1025 din 20 decembrie 2019 privind privarea de drepturile părintești au fost lezate și încălcate drepturile sale.

Invocă recurentul că instanța de apel nu a apreciat în fond temeiurile acțiunii de contencios administrativ depuse, formulate pe motivul nulității actului administrativ individual atacat. Acest act administrativ este nul din cauza faptului că administrația raionului Comrat nu este și nu a fost niciodată un organ teritorial de Tutelă și, prin urmare, această autoritate nu este împuternicit, nu are competențe de a emite un act-concluzie privind privarea de drepturile părintești. Respectiv actul-concluzie adoptat în lipsa competenței devine nul.

La 03 august 2023 Administrația raionului Comrat a prezentat referință pe marginea cererii de recurs, solicitând respingerea cererii de recurs depusă de Arnaut Valeri, cu menținerea deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Comrat, ca fiind legală.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Analizând materialele cauzei, studiind cererea de recurs depusă de Arnaut Valeri, Completul de judecată consideră că, recursul urmează a fi declarat inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă recursul este inadmisibil, completul din 3 judecători adoptă o încheiere irevocabilă. Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se comunică părților.

Conform art. 246 alin. (2) din Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

Potrivit art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în vigoare la data depunerii recursului), prevede că motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că dispozitivul deciziei instanței de apel a fost pronunțat de către Curtea de Apel Comrat la data de 23 martie 2023, fiind comunicat recurentului Arnaut Valeri la 31 martie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 63, vol.II), cererea de recurs urmând a fi depusă la instanța de apel în interiorul termenului de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, după cum indică expres reglementările legale statuate la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că copia deciziei motivate a instanței de apel a fost notificată recurentului la data de 02 iunie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 82, vol.II).

La data de 13 iunie 2023, Arnaut Valeri a înregistrat în instanța de apel recursul depus împotriva deciziei din 23 martie 2023 a Curții de Apel Comrat (f.d. 84-85, vol.II).

Actele cauzei denotă că, deși Arnaut Valeri a depus cererea de recurs la data de 13 iunie 2023, însă contrar prevederilor art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, acesta a omis termenul de demarare a căii de atac în ordine de recurs.

Completul de judecată notează că, conform art. 61 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă, aplicabil prin prisma art. 195 din Codul administrativ, participanții la proces sânt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare. În caz de

folosire cu rea-credință a drepturilor procedurale, instanța de judecată, la cererea părții interesate, obligă partea vinovată să repare prejudiciul cauzat.

Astfel, completul de judecată constată cu certitudine că, recurentul a cunoscut despre pronunțarea dispozitivului deciziei din 23 martie 2023 de către Curtea de Apel Comrat, aceasta fiind comunicată lui Arnaut Valeri la 31 martie 2023, fapt confirmat prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei (f.d. 63, vol.II). Însă, necătând la acest fapt, Arnaut Valeri a omis nejustificat termenul de demarare a căii de atac în ordine de recurs, termenul limită expirând la data de 30 aprilie 2023 (zi de odihnă), termenul fiind automat prelungit până la 02 mai 2023, inclusiv, or, 01 mai 2023 a fost zi de sărbătoare nelucrătoare, conform art. 111 din Codul muncii.

Subsidiar, Completul de judecată apreciază că, recurentul era obligat să cunoască și să înțeleagă consecințele inacțiunii proprii, având în vedere că, cadrul legal, la acest compartiment, este clar, simplu și lipsit de obscuritate. Drept consecință survin efectele instituite de lege, or, dreptul de a efectua actul de procedură încetează o dată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească.

În acest context instanța de apel menționează că, potrivit art. 10 din Codul de procedură civilă, legiuitorul stipulează că, sancțiunile procedurale sunt urmările nefavorabile, stabilite de normele de drept procedural civil, care survin pentru subiectul obligat în raport procedural în caz de neîndeplinire sau de îndeplinire defectuoasă a unui act de procedură, precum și în caz de exercitare abuzivă a unui drept procedural.

Efectuarea necorespunzătoare a actelor de procedură poate fi invocată, în fiecare caz de comitere a încălcării legii, de către judecător sau de participantul care are interes să o invoce.

Sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în dependență de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

Având în vedere că, recurentul nu a demonstrat prin probe concludente și pertinente, ce ar confirma imposibilitatea depunerii recursului nemotivat în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, care ar justifica depășirea termenului de procedură, Completul de judecată consideră că apelul depus de Arnaut Valeri, în acest context, urmează a fi declarat inadmisibil.

La acest aspect, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție remarcă jurisprudența constantă a CtEDO, unde Curtea a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție (cauza Van Harn vs Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Din aceste motive recursul declarat de Arnaut Valeri, la 13 iunie 2023 necesită a fi declarat inadmisibil. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv ar duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului.

Din considerentele menționate și având în vedere că recursul nu a fost depus în termenul prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ, completul de judecată

ajunge la concluzia că recursul declarat de Arnaut Valeri urmează a fi declarat inadmisibil, în temeiul art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 230, 245 alin. (1), 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de către Arnaut Valeri se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc